

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre... 16 kor.
Negyedévre... 4 "

Helyben házhoz hordva:
Egész évre... 20 kor.
Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
Egész évre... 24 kor.
Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszavételére
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 5.

A világi vagyon konfiskálása.

Nagyon különösen hangzik ez a cím a legtöbb újságolvasó ember fülének. Mert ha konfiskálásról van szó, mindjárt csak papi vagyonra, egyházi javakra, szerzetesek, kongregációk vagyonára gondolnak az emberek. Eszükbe sem jut, hogy a magán ember vagyonát is lehetne konfiskálni.

Pedig a szocializmus vagyon tekintetében nem ismer különbséget. Előtte, mióta Proudhon felállította hangzatos tételét, minden tulajdon — lopás. És azért a szocialisták éppen úgy áhítoznak és törekednek a Rothschild millióra, mint a jezsuiták vagy a debreczeni kollégium vagyonára.

Tizenhét esztendővel ezelőtt, mikor a magyar főrendiház leszavazta az ugynevezett zsidó-keresztény polgári párosodást, az akkori miniszterelnök, Tisza Kálmán megfenyegette a főrendeket, különösen a püspököket, hogy vigyázzanak, mert ha elutasítják a »szabad« szellemnek ezt a »követelményét«, majd visszajön az, kopogtatni fog a magas Ház ajtaján, bebocsátást kér, de nem egyedül, hanem kíséretében lesz a — mumus is, az egyházi vagyon szekularizációja.

A magyar püspöki kar részéről az ékesen szóló kalocsai érsek, b. e. Haynald bibornok azt felelte Tisza Kálmán idéltlen fenyegetésére, hogy mumustól nem szoktak megijedni — csak a gyermekek.

És ha egykor annyira jutnánk, hogy az emberek a más jogos vagyonára tennék

a kezüket, — akkor azok nem fogják nézni, hogy az a birtok a kalocsai érsek-ségé-e vagy — a geszti földesuré.

Franciaországban immár idáig jutottak a szocialisták, még pedig nemcsak elméletben, hanem a gyakorlatban is.

A Dreyfuss-affaire után szükségesnek látta a kormány, — melynek tagjai közt ül a szocialista Millerand is — hogy megtörje ellenfeleit: a nacionalistákat. A hadseregen kezdtek meg a bosszúállás munkáját s mindjárt utána az egyházi kongregációk ellen fordultak.

A kongregációk vagyonának konfiskálását azonban nem tudja keresztül vinni a kormány a szocialisták támogatása nélkül. Két hónap óta tárgyalja már a francia kamara a kongregációk megrendszabályozásáról szóló javaslatot, de még mindig nem tudni, hogy a javaslat-hoz benyújtott módosítások rengeteg hal-mazából mi fog kikerülni.

A szocialisták elvből barátai az egyesületi szabadságnak s így ellenségei a kongregációk és más egyesületek megrendszabályozásának s ha mégis támogatják a kormány javaslatát, — nem teszik azt ingyen.

Az alkunak első tárgya a kapitalisták kifosztása volt. Waldeck-Rousseau, a francia miniszterelnök nem idegenkedett nagyon ettől a tervtől, de mégis azt mondotta:

»Fosszuk ki előbb a szerzeteseket! Ha ezt elvégezzük, majd azután fogjunk hozzá a tőkepenészek kifosztásához!«

És hozzá fogtak előbb, hogy sem a kormány gondolta; előbb, hogy sem a barátokat kifosztották volna.

Az örökösödési adó volt a minap

tárgyaláson a Bourbon-palotában. Klotz képviselő indítványozta, hogy a nagy vagyonra nagyarányu progressziv örökösödési adót rójjon a törvény, holott a kormány indítványa megelégedett a kis vagyon sujtásával. A képviselő 63% örökösödési illetéket indítványoz a nagy vagyonra.

A miniszterek padján nagy rémület; kétségbeesett tekintetek vetődnek a miniszterelnök haj! üres helye felé. Waldeck-Rousseau náthát kapott a kongregációkat sujtó törvényjavaslat tárgyalása közben. Nincs jelen Jupiter, a ki kezét mozditja s elülnek a viharok. A pástortalan miniszteri nyáj megvadul, fejét veszti.

Klotz indítványát, a világi vagyon szekularizációja magvát, a Ház megszavazta.

A kormány fölállította az elvet, szocialista barátai levonták belőle a legmesszebbre menő következtetéseket.

A szerzetesek vagyonának szekularizációján keresztül eljutott Franciaország a világi vagyon konfiskálásához.

Ime, a gazdasági forradalom kezdete!

Tüntetés a képviselőház ellen.

A munkanélküliek ma ismét tüntetni akartak és pedig ma egyenesen a képviselőház ellen. A főkapitányság, mely értesítést kapott a tervről, már jókor reggel nagyszámu gyalog és lovasrendőrcsapatot állított a képviselőház elé, hol a bekövetkező tüntetés híre meglehetősen izgalmat keltett. Déli 12 órakor Tallián Béla, aki ma elnökölt, megkérdezte telefonon a főkapitányt, mi van a tüntetőkkel, jönnek-e? — mire a főkapitány maga ment a házba jelentést tenni.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az otthon világából.

Irta: Endrődi Sándor.*

I.

Az első gyász.

Az anya és apa kölcsönösen megegyeznek, hogy a kis Margit holnap el lesz választva.

Borzasztó összeesküvés! Talán a legkegyetlenebb az összeesküvések minden fajtája közt. Egy virág ellen, egy pillangó ellen, egy gyermek ellen! Tudhat, vagy sejteth ő erről valamit? Nem, éppen semmit. Mosolyog, nevet, gögicsél, kis kacsóit nyújtogatja, örül a napsugárnak, az életnek; a gyanunak még csak árnya sem reszket mosolyán, a baljósátnak egyetlen sikolya sem vegyül ama rejtélyes, artikulálatlan hangok közé, melyek ajkain röpködnek, mintha mesebeli szózatot madár röpkőne valamely ragyogó bimbó zománcos szirmai körül. Oh szent, oh boldog öntudatlanság, édes tisztaság, homálytalan hit! Ti ellenetek esküdtek össze anya és apa? . . .

Nem képzelek szerető szülőt, a kinek a visszas helyzet valóságos gondot, sőt fájdalmat

* A Magyar Könyvtár 212. füzetéből.

ne szerezne. Ha legalább meg lehetne értetni azzal az apró lélekkel, hogy a természet rende szerint ennek így kell történnie! Ha ugy bölcse, okosan meg lehetne neki magyarázni, hogy mindez inkább szeretet mint bosszu, inkább jószág, mint gonoszság! Maga az élet követeli azt, hogy megfosztassék egy drága illuziótól, álmainak egyedüli képétől! De mindezt nem lehet vele megértetni. Hogy hinné el ő, hogy illuzióról van szó, midőn eddigi életének az volt egyedüli s legédesebb valósága? A virágtól megvonják a napsugarat, — gyermektől a dadát. Oh fényes, felséges emberi elme, koholy egy regét, mely itt békítsen, vigasztaljon! Meséld el a gyermeknek, hogy egy királyfi jött a dadáért, szép, aranyos hintón, melybe hat fehér paripa volt befogva s elnyargaltak vele az Isten tudja merre, bizonynyal tündérorságba, a honnan többé vissza nem jöhet. A gyermek mosolyog rád s mesédből csak egy szót fog megérteni, ezt a szót: dada. Tudja, hogy ez mit jelent s nevet. Már dél van, reggel óta nem látta, de nem aggódik, hiszi, hogy jönni fog . . .

Egyszer aztán, a délutáni órákban, egy perczre eltűnik a mosoly ajkáról, a fény homlokáról, a sugaras derű szeméből; játékaft félre tolja s rád tekint. Komolyan, mélyen tekint rád. Nagyon megnéz, pedig jól ismer. Tekintete szivedig hat. E szem, ez arczkifejezés be-

szélnek. Ezt már értheted. Vigyázz! itt a válságos pillanat! Most lép a gyermek az életbe. Gyanakodik s ezzel megszünt angyal lenni: emberré lett . . . Tovább játszik, de többé nem talál teljes megnyugvást a játékbao, mintha valami hibát, valami tökéletlenséget fedezett volna fel a mindeddig kifogástalannak tartott kacsuk-baba nevető arczán — talán ez az állandó nevetés nem tetszik neki . . . Mért nevet az a baba ilyen sokáig? . . . Ismét azzal a kérdő, gyanakodó tekintettel emeli rád szempárja kék csillagait s e tekintetbe már vegyül némi vád és szemrehányás is. Az égi örömet ime, megzavarják a földi gondok, a rózsás kis arczon lehelet-felhők lebegnek át, bizonynyal a lelkén átvonuló alaktalan gondolatoknak egy-egy árnya az, a bizonytalanság első érzete.

A rövid téli nap hirtelen bealkonyul. A gyermek a napsugár eltűnésével nyugtalan kezd lenni: kifáradt az örömben, de a gyanuban megerősödött. Tekintetét le-le kapkodja rólad, szétnéz, keres valakit; artikulálatlan hangjai többé nem regetőredékeknek tetszenek, de a közönséges, földi követelés nyersségével hatnak rád. Követeli a — dadát. Mindent, csak azt nem! Annak nem szabad bejőnnie. Itt van helyette a jó kis kávé szép piros fülü csészében. A gyermek pittyedt ajkaival kelletlenül megizleli . . . Oh mily löre, mily silányság!

Csernátóy utódja.

A *Csernátóy* Lajos halálával megüresedett VII-ik kerületi mandátum igen hamar fog új gazdát kapni. Dr. *Morzányi* Károly, a kerület régi képviselője lesz az új képviselő. A kerület a maga egészében foglal mellette állást. Egyelőre a VII. kerületben nemcsak függetlenségi, de semmiféle más jelöltnél nincsen módjában *Morzányi* ellen föllépni, mert a kerület annyira ragaszkodik egykori képviselőjéhez, hogy okvetlen újból és valószínűleg egyhangulag meg fogják választani. Ha meggondoljuk, hogy a Házban ma is sokkal nagyobb inkompatibilitások ülnek mint *Morzányi* valaha volt, meg lehet érteni a kerület állásfoglalását. Mikor konkrét esetről kifolyólag fölmerült *Morzányi* ügye, a sajtónak nem az lehetett a célja, hogy *Morzányit* kiűldözze a Házból, hanem az, hogy az összeférhetlenségi kérdést fölvesse és rendezését napirendre hozza. A ravasz kormány-párt fölhasználta az alkalmat és *Morzányit* odadobta bűnbakul és áldozatul, hogy a saját bőrét mentse. A játék nem sikerült; a választók az egyénileg bűnhődött *Morzányit* visszaküldik a Házba; a többiek pedig, a kik még mindig inkompatibilitások, új törvényvel, vagy új törvény nélkül ki fognak bukni. A közvélemény azonban mégis célt ért, mert az akkor megindult gürgeteg most készűl leomlani a Házba és ott egészségesen pusztítani.

Iparosok a parlamentben.

A hazai ipartestületek országos központi bizottságának vasárnapi ülése után az ipartestületeknek és kamaráknak jelen volt képviselői s a bizottság egyéb tagjai *Ráth* Károly elnöke alatt értekezletet tartottak Budapesten, hogy megvitassák *Bertsey* György nagyváradi ipartestületi elnöknek és kamarai alelnöknek azt az indítványát, mely az iparosok érdekvédelmének a parlamentben való nagyobb képviselőiségét célozta. Az indítvány körül élénk vita fejlődött ki, a melyben az indítványozón és az elnökön kívül *Deil* Jenő (Kassa), *Kulinyi* Zsigmond (Szeged), *Kreutzer* Balázs (Szolnok), *Thék* Endre, *Gelléri* Mór, dr. *Szentpály* István (Miskolcz) és mások vettek részt.

Ezzel akarják öt kárpótolni? S most egyszerre hirtelen kitor a zivatar, az éktelem, harmóniátlan, szívet tépő és fület szagató sirás... Most már tudja, hogy nem akarják hozzá eresztetni a dadát; érzi, hogy kegyetlenül szét vannak egymástól szakítva; hogy az ő védtelenségét ki-játszották — s oly önfeledten engedí át magát a keservnek, ahogy előbb az örömekek.

Órákig tart a jajgatás, minden megszakítás nélkül. Olyan muzsika ez, melyben sem a pianók, sem a pauzák nem szerepelnek de annál nagyobb számban az indulatos, mérges crescendók és fortissimók. Az ember szinte attól tart, hogy az a kicsi jószág szétreped. De birja kegyetlenül s ez mutatja, hogy életre való. Nem sir ok nélkül, gyásza van szegénynek, az első és azért a legnagyobb gyász, az első és azért a legkeservebb veszteség. Szent megadással kell túrni, míg — kigyászolja magát.

Csak reggel felő fárad ki annyira, hogy végre elkezd hüppögni s szeméből nem omlanak, nem permeteznek a könyvek. Végre megadja magát sorsának, fejét anyja vállára hajítja s elalszik. A kimertülés álmát alusza...

Reggel bágyadtan ébred, mint egy kis rózsabimbó, melyet megrázott a zivatar. Behozzák neki a jó friss tejes-kávé. Megissza möhön Délben a levest. Azt is. Délután már játszik és feled, feled. Másnap már kaczag és még jobb étvágya van. Anyja boldog mosolylyal moudogatja neki: „Úgy-e kis virágom, meg lehet élni a nélkül a csunya dada nélkül!... A gyermek felkaczag és e kaczag azt mondja: „Meg!” (Vége köv).

Abban valamennyi felszólaló egyetértett, hogy az iparos osztály érdekeinek a parlamentben való nyomatékosabb képviselete, valamint az ipari szakkérdésekben való alaposabb tájékoztatás kívánatos és szemben azzal, hogy az agráriusok, a kereskedők, sőt legutóbb már az orvosok is szervezkednek a maguk osztályérdekeinek az országgyűlésen való rendszeres képviseletére, jogosult az a törekvés, hogy az iparososztály kiválóbb tagjai és az ipartügyekkel foglalkozó vezető egyéniségek nagyobb számban kerüljenek be a törvényhozásba. Csak az eljárás módjára nézve voltak eltérések, de általában konstatálható, hogy semmiféle külön iparos-pártnak, vagy akárcsak az agráriusokéhoz hasonló szervezkedésnek még a gondolata sem merült fel. Végre is *Ráth* Károly elnök, mint az értekezlet egyhangú megállapodását enunziálta, hogy az értekezlet kívánatosnak és a mostani viszonyok közt opportunusnak is tartja egy bizottság kiküldését, a mely magát érintkezésbe tegye az ország összes ipartestületeivel s buzditólag hasson a hazai összes iparosokra.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 5.

Ma folytatták a honvédelmi tárca költségvetését.

Mindenképen érdekes ülés volt. Hallottuk megnyilvánulni a magyar nemzet óhaját abban a beszédben, melyet *Thaly* Kálmán és *Rátkai* László mondtak. Tüzes, lelkes, minden tekintetben hazafias beszéd volt mindakettő.

Egy kis összekocczanása is volt az elnökkel *Rátkainak*. Egy tegnapi kijelentéséért rendentasította az elnök, a mit *Rátkai* egy újabb felszólalásra használt fel. *Gromon* többszöri felszólalásával sem tudta a kedélyeket lecsillapítani.

Az ülés végén *Ugron* Gábor beszélt lelkesen, tüzesen a honvédség érdekében. Erősen támadta a kormányt, a minisztert, hogy a magyar nemzet érdekeit nem képviselik eléggé a hadseregben.

Tiltakozik a katonaság testi büntetése ellen és a büntető ítéletek önkénye ellen. Ezekre nézve mindre erélyes reformot követel.

Erre nézve határozati javaslatot is terjeszt be, amelyben a katonai brutalitások ellen kér orvoslást.

Elnök: *Dániel* Gábor. 10 órakor nyitja meg az ülést.

Elnök bejelenti *Csernátóy* Lajos képviselő halálát s részvétét a ház jegyzőkönyvileg nyilvánítja.

Belicska Béla az igazoló bizottság előadója, a szokásos 30 napi fenntartással igazolt képviselőnek jelenti ki *Tagányi* Lajos jószáshelyi képviselőt.

Elnök jelenti, mielőtt a napirendre áttérnének, kötelessége *Rátkai* László képviselőt egy tegnapi beszédjében használt kifejezéséért, a melylyel a király személyét érintette, rendentasítani.

Áttér a ház a napirendre: A honvédelmi tárca költségvetésére.

Elnök jelenti, hogy a vitát tegnap bezárta, következik a szavazás.

A ház többsége a költségvetést el fogadja.

Dologi kiadások tétele.

Gromon Dezső honvédelmi államtitkár: Elsősorban *Thaly* Kálmán szombati beszédével kíván foglalkozni. *Thaly* Kálmán kifogásolta a honvédséget és kicsinyelte, szóló kijelenti, hogy mindenünnen csak dicséretet hallott honvédségünkre s aki ezt nem akarja elismerni, csak rosszakaratulag jár el. Védelmébe veszi a honvédségi vezérkart, mely teljesen önállóan működik, de a vezérkar csak úgy működhetik eredményesen, ha a két vezérkar között bizonyos közösség áll fenn. (Zaj balfelől). Azért vannak az egyes ezredek okmányai Bécsben. (El-lentmondás a baloldalon. Zaj. Halljuk jobb-felől).

Molnár Jenő: Nem lehet ezt meghallgatni.)

Gromon Dezső: Visszautasítja a germanizmus vádját. De ezt nem lehet rossz néven venni, hogy a honvédtisztjelöltek németül is tanulnak, mert ez nem germanizálás, de a tisztek szellemi kiképzésének emelése s az, hogy némely hadügyi kifejezést németül is megtanulnak, az csak előnyére van minden tisztnak. Az sem kifogásolható, hogy a *Ludovika Akadémia* növendékei Ausztriába mennek egy-egy nevezetesebb stratégiai pont tanulmányozására. A hazai csatahelyeket ösmerni kell, de azért nagyon természetes a külföldi nevezetesebb csatahelyek tanulmányozása sem fölösleges.

Áttér azután a csikó affére. A neki szemre vetett főrendiházi kijelentését csakugyan megtette, de azzal nem azt akarta kifejezni, mintha a magyar nép a lovakhoz nem értene, hanem azt, hogy a lónevelésben a magyar nem elég lelkiismeretes. Elősméri az egész világ, hogy a magyar huszár a világ legjobb katonája.

Ugron Gábor: A bakát dressirozhatja a magyar ember? a lovat nem?

Gromon Dezső: *Herman* Ottó is elősméri, hogy a magyar megkinozza a lovat.

Ugron Gábor: A katonai brutalitásokról beszéljen.

Gromon Dezső: A beszállásolásra megjegyzi, hogy az a törvények intézkedései szerint történik.

Azon váddal szemben, mintha a honvédelmi miniszteriumból német átiratok mennének Bécsbe, határozottan kijelenti, hogy ily eset elő nem fordul s elő sem fog fordulni. — Ha valahol, úgy a honvédelmi miniszteriumban szó sem lehet protekcióról. (Éljenezés jobbról.) Megengedi, hogy az elszállásoknál törtétek visszavételek az egyesek részéről, azt mindenkor megtorolták. — Kijelenti, hogy a VII. csendőrkerület a miniszteriummal horvát nyelven érintkezik s ezt a törvény írja elő. — Kéri a költségvetés elfogadását. (Helyeslés jobbról.)

Thaly Kálmán: Az államtitkár felvilágosítását tudomásul veszi. Felszólalása azonban nem akadékoskodás, hanem nemzeti jellegeinknek védelme. Sürgeti a honvédségnek magyar szellemben való nevelését. (Helyeslés balfelől.)

Honvédezredek okmányai Bécsben.

Rátkai László: Kijelenti, hogy az államtitkár beszéde nem győzte megadatainak alaptalanságáról. — Az nem é.v, hogy a vezérkar iratai azért vannak Bécsben, hogy azok kéznél legyenek. Honvédezredek okmányainak Budapesten van a helyük.

A miniszterelnöknek tegnap tett kijelentéseire akar reflektálni. — Az elnök, ur ma rendentasított egy kitétel miatt.

Elnök: (csenget) Az elnöki kijelentéseket ne tessék a vitába belekeverni.

Rátkai László: Csak azt akarom kikerülni, hogy holnap újra rendre ne utasítson.

Kubik Béla: Hát még azt sem szabad mondani (Mozgás, zaj balfelől).

Rátkai László: A honvédség nyelve magyar, így hát levelezni ott másképp nem szabad. — Elvárja az egész magyar nemzet nevében, hogy ez többé meg ne történjen. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Gromon Dezső válaszolja, hogy a honvédség tisztán a hazafiságot ápolja.

Öt perc szünet.

Szünet után

Gromon Dezső: Minden félreértés elkerülése végett kijelenti, hogy a nemzetiségű, nem magyar ajku ezredeket értette a horvát, tót ezredek alatt.

Major Ferenc: Újból hangoztatja a katonai szolgálattidő két évre való leszállítását s ebben a hadseregben egyöntetűséget kíván.

Csernátóy Lajos halála.

Tegnap éjjel után egy óraker meg halt egy csöndes ember, a régi magyar politikai életnek egyik hajdan félelmetes harciosa: *Csernátóy Lajos*.

A kiméletlen modernak meghonosítója volt a hírlapiradalomban ez az ember, a ki a magánéletben egyike volt a legrokonszenvesebb egyéneknek.

Az 1848-iki híres *Márctius Tizenötödike* című lapban kezdte a toll kezelését megtanulni s annyira belejött az éles, csipkedő modorba, hogy az alkotmány helyre állítása után ő lett a legrettegettebb ellenzéki hírlapíró az akkor még ellenzéki hírlapíró Tisza Kálmán oldalán. Ma is sokan emlékeznek még azokra a »Rovás« cím alatt megjelenő cikkekre, melyekkel egy-egy Deák-párti képviselőt valóságos izekre szedett. Nagy része volt *Lónyay* miniszterelnök megbuktatásában.

Mikor *Tisza Kálmán* szegre akasztotta az elveit, *Csernátóy* is szegre akasztotta a heveskedését. Jó volt ellenzéki faltörőnek, de a kormánypartban nem tűnt ki mással, mint azzal, hogy benső jó barátja volt *Tiszának*. Nem is szerepelt a pártkörben máskor, csak mikor ellenzéki kedni kellett.

Ő rendezte 1894-ben a szabadelvű párt palota forradalmát a korona ellen.

Mikor u. i. *Héderváry* bánt a királyi miniszterium-alakításra hívta föl, *Csernátóy* egy közbeszólása döntött az ingadozó szabadelvű párt állása fölött.

A pártgyűlésen, mely ebben a tárgyban határozni volt hivatva, nagy volt a tájékozatlanság és bizonytalanság. Eleinte senki sem akart hozzászólni a kérdéshez, miféle álláspontot foglaljanak el az új miniszterjelölttel szemben. Fölállott ekkor *Darányi Ignác* s mondott olyan heves beszédet a párt alkotmányellenes mellőzése miatt és a bán ellen, hogy a mamelek képviselők kezdték magukat nagyon kényelmetlenül érezni. *Csernátóy* megvárta, míg a meglepetés moraja elcsöndesül *Darányi* beszéde után, aztán a mély csöndben csak ennyit mondott:

— Ezt jól csináltad, Náczi!

A képviselők elnevelték magukat, felszabadultak a lidércnyomás alól s *Héderváry*-ből nem lett miniszterelnök.

Ő volt az oka annak is, hogy az eredetileg kormánypárti *Hock János* hirtelen átlépett a nemzeti pártba. *Hock János* n. i. azon feltétel alatt választották meg képviselővé, hogy a pártkasszából kapott választási költségek egy részét visszafizeti s e célra a lakbérét átengedi. Nem nagy dolog az egész, megcsinálják mással is a mai világban. *Hock János* azonban volt olyan naiv, s kifecsegte az egész üzletet, amely másnap természetesen benne volt az összes lapokban.

Nagy tanácskozást tartott ez ügyben is a szabadelvűpárt, de sehogysem tudtak megállapodásra jutni a követendő eljárásra nézve. Megint *Csernátóy* döntötte el a vitát néhány szóval:

— Azt indítványozom, hogy ne határozunk semmit. Ellenben remélem, hogy *Hock János* le fogja vonni a következtetést.

Az indítványt elfogadták s másnap már ott volt *Hock* kilépési nyilatkozata *Podmaniczky* Frigyes bárónál.

Az elhunyt életrajzi adatai a következők.

Csernátóy (Cseh) Lajos Kolozsvárott született 1823. augusztus 21-én A szabadságharc-

ban nevezetes szerep jutott neki, mint *Kossuth* Lajos titkárnak és *Kossuthnak* egyik legbizalmasabb embere volt. Ez a körülmény, valamint az is, hogy titkára volt a honvédelmi bizottságnak s egyik szerkesztője a *Márctius Tizenötödike* lapnak, nagy befolyást szerzett neki s mert befolyását talán még nagyobbra becsülték, mint a mekkora valójában volt, az osztrákok és nevezetesen *Haynau* szemében a leggyűlöletesebb emberek egyike lett. Ezt a gyűlöletet legjobban *Csernus Menyhértnek* vértanúhalála bizonyítja. *Csernus*, a ki a pénzügyminisztériumban tanácsos volt, szembevetőbb részt nem is vett a szabadságharcban, de *Haynau* 1849. október 24-dikén az *Ujéület* mögött mégis fölköttette csak azért, mert a rokonhangzású név révén összetévesztette *Csernátóyval*. Ezt a neki szánt sorsot *Csernus* halála árán elkerülte *Csernátóy*, a ki külföldre menekült. *Itthon* in contumaciam halálra ítélték és a képét fölakasztották. Párisba vitte az útja, de *Franciaország* fővárosában nem sokáig maradt. Az államcsiny után kiutasították és *Angolországba* költözött. Mint tanító és hírlapíró kereste meg kenyerét, de 1860-ban elhagyta *Angolországot* és *Garibaldi* expedíciójához csatlakozott, mint a magyar légió hadbírája. 1867-ben, még a koronázás előtt, amnesztia nélkül tért haza és ekkor a *Józsefváros* országgyűlési képviselőjévé választotta meg. A főváros egyik kerülete adta neki az első mandátumot s a főváros egyik kerülete, az *Erzsébetváros*, az utolsót. Most az *Erzsébetvárost* képviselte s az alatt a hosszú idő alatt, a mely e két mandátum közé esik, képviselője volt *Fiuménak* és *Szokolczának* is. Eleinte a balközéphez tartozott, a fuzió után ő is követte *Tisza Kálmánt*, a kinek egyik legbizalmasabb embere maradt.

Ujságírói működését a szabadságharc idején kezdte és egész életén át folytatta. A míg száműzésben töltötte napjait, az alatt is folytonos érintkezésben volt a hazai hírlapiradalommal és cikkei, melyeket *Tony* álnévvel küldött haza, élességükkel és vasigirájukkal nagy népszerűsége tettek szert. Miután hazakerült, a Hon munkatársa lett, később az *Ellenőr* szerkesztője s végül a *Nemzet* dolgozó-társa, a mely lapba *Rovás* czímmel irt cikkeket. Ujságírói működésén kívül több munkát fordított angolból magyarra.

*

Csernátóy Lajost a hetvennyolcz év terhe nagyon megviselte. Az Angol királynő-szállóban lakott teljesen visszavonultan s az öregség annyira megbénította, hogy már fél év óta el sem hagyta szobáját. Beteg jóformán nem is volt, csak lassan-lassan fogyott élete ereje.

Ma reggel nem kelt föl ágyából, azt mondta, hogy nagyon gyöngye. A szálló tulajdonosa, *Palkovics Ede* elküldött házi orvosáért, *Müller Kálmán* dr. orvostanáráért, a ki csakhamar megjelent *Csernátóynál*. Megállapította, hogy az öreg urat végelgyöngülés lepte meg, a mely ellen nincs orvosság. Csöndesen feküdt a beteg egész nap s éjjel egynegyed tizenkettőkör, szinte halálküzdelem nélkül, meghalt. Utolsó perczében orvosa és *Palkovics Ede* volt mellette.

Elhunytáról azonnal értesítették *Szell Kálmán* miniszterelnököt.

*

A képviselőház és a szabadelvű párt *Csernátóy* Lajos halálának hírére kitűzte a gyászlobogót. Gyászt öltött az *Erzsébetváros* több középülete is, mert *Csernátóy* Lajos *Morzányi Károly* lemondása óta képviselője volt kerületnek. A halott ma délig az Angol királynő szállóban birtok lakásán fekszik, úgy a mint az éjjel meghalt. Közéletünk számos előkelősége járt a szállóban, hogy a temetést illetőleg megtudjanak valamit. Koszorut eddig csak *Palkovics* küldött, az Angol királynő szálló tulajdonosa. A koszoru szalagján a következő fölírás van: Régi jóakarómnak — *Palkovics*.

Csernátóy Lajos végrendelete.

Csernátóy Lajos végrendeletében vagyonát, körülbelül 10,000 forintot, a hírlapírók országos nyugdíjgyejesületének és a régi írók és művészek körének hagyta. A temetést a *budapesti ujságírók egyesülete* rendezi a saját helyiségéből, hova a halottat már délután átszállítják.

A hamis borok üldözése.

— Borminták vétele. —

Mióta *Engelék* borhamisítása napfényre jött, vége van a híres pécsi borkereskedelemnek. Azért egyes pécsi borkereskedők ügynökei most is bejárják az országot s *Nagyváradon* is több helyen mérik a pécsi bort, a melyet nem Pécsen, hanem a Pécs mellett levő községekben adnak fel a vasutra, hogy ne legyen rajta a pécsi jelzés.

A nagyváradai rendőrség ezelőtt két évvel nagy razziait csinált a hamis borok ellen, a melyből találtak is eleget *Nagyváradon*.

A napokban ismét sorra vették azokat a pinczék, amelyekben Pécsről beszerzett borok vannak, s mintákat vettek, amelyeket az országos vegyvizsgáló állomáshoz küldenek fel vegyelemzés végett.

A legtöbbet mi küzdöttünk a hamis borok ellen s eltekintve minden magán- és személyes érdektől, mindég közöltük, hogy kinek a borát találták hamisnak. Most is az az álláspontunk, hogy kérlelhetetlenül üldözni kell a hamis borokat s a legszigorubb büntetéssel sújtani a lelketlen borpancsolókat, akik drága pénzért mérget adnak el, csak hogy telhetetlen zsebükbe minél több folyjon be.

Hogy időnként utána néz a rendőrség a boroknak, ez igen helyes s már régen kellett volna, azonban a leghatározottabban elítéljük azt a módozatot, a melylyel a borminták vételét eszközlik.

Nagy hűhóval négy-ötös csoportban beállítanak az illetőkhöz s nyíltan mondják, hogy vegyelemzés végett vesznek bormintákat. Pedig nézetünk szerint a borminták vételét a legnagyobb csendben kellene venni, hogy a közönség mit se tudjon addig róla, míg a vegyvizsgálat eredménye ismeretlen.

A konkurens üzlettulajdonos, a botrányéhes közönség nagyító fantáziája mindjárt elhíresztelik, hogy lepecsételték az illetőnek a boros hordóit, mert hamis bor van benne, — holott még csak ezután kerül a vett borminta vegyelemzés alá. Ezzel aztán százakat és ezreket veszthet az illető korcsmáros vagy kereskedő, sőt volt már példa rá, hogy egészen tönkre tette egy ilyen tapintat nélküli rendőri intézkedés az üzletet, amelyről később kiül, hogy nem volt hamis bora.

A mi rendőrségünk egész brachiummal ment az egyes bormérőkhöz s természetesen tíz percz múlva már elterjedt a környéken a hír, hogy itt és ott hamis a bor, a rendőrség lefoglalta. És ha a vegyelemzésnél kitűnik, hogy egyiknek-másiknak a bora nem hamis, tiszta, — ki fog elégtételt nyújtani az illetőnek az okozott kárért?

A legszigorubbán üldözze a rendőrség a hamis borokat, de minták vételénél tapintattal, csendben járjon el.

A hamis borok üldözését valamint a törvény sikeres végrehajtását részben akadályozta a törvény különböző magyarázata, valamint az a körülmény, hogy az alsóbbfoku hatóságok nem voltak azzal tisztában, hogy a vádlott fel-

mentése, vagy az elítélt vagyontalansága folytán behajthatlanná vált borvizsgálati díjak és egyéb eljárási költségek honnan fogják fedezetet lelteni. A földművelésügyi miniszter, a minisztertanács hozzájárulásával, az ilyen borvizsgálati díjaknak és egyéb eljárási költségeknek fedezetét tárczája terhére elvállalván, az alsóbbfokú hatóságok nem tarthatnak többé attól, hogy a bortörvény alapján indított és felmentő, jogerős ítélettel befejezett kihágási ügyekben felmerült, vagy behajthatatlanokká vált borvizsgálati díjakat és egyéb eljárási költségeket a házi pénztárak terhére kell fedezniök.

UJDONSAGOK.

Márczius tizenötödike.

Egész országban nagy fényvel ünnepelik meg márczius tizenötödikét. Különösen Nagyváradon e tárgyban nagy mozgalom indult meg.

Tegnap délután ülést tartott a nagyváradi 48-as népkör is *Daday* József elnöklete alatt s elhatározta, hogy márczius 15-ike alkalmából a Zöldfában hazafias ünnepélyt tart, melyre a város polgárait párt és álláskülönbség nélkül meghívja. A kör ezután *Stern* Hermann elnökielte alatt, az ünnepély rendezésére öttagú bizottságot küldött ki.

Ugyancsak ülést tartott a nagyváradi réti Népkör is, mely elhatározta, hogy az eddigieknél nagyobb fényvel ünnepli meg márczius tizenötödikét. A rendezésre *Gábor* Jánost, *Magyary* Jenőt, *Kulka* Gézát, *Horváth* Jánost, *Könyves* Jenőt, ifj. *Markus* Jánost s a kör több tagját kérték fel. Ünnepély után a kör helyiségében bankettet rendeznek.

TAJÉKOZTATO.

Márcz. 6. A kath. kör vál. ülése este fél 6 órakor.
Márcz. 7. Városi közigazgatási ülés d. u. 8 órakor.
Márcz. 14. Városi közgyűlés.
Márcz. 10. Bőjtű felolvasás a kath. körben d. e. 11 órakor.
17. „ „ „ „ „ 11 „
24. „ „ „ „ „ 11 „
Márcz. 20. Megyei gyűlés d. e. 9 órakor.
Márcz. 22., 23., 26. és 27. Fősorozás a tüzoltó őrtanyán

* **A király utazása.** Bécsből táviratozzák nekünk: A király e hónap 10-én *Münchenbe* megy, hogy részt vegyen azokon az ünnepélyeken, melyeket *Luitpold* régens herceg nyolcvanadik születésnapja alkalmából rendeznek.

* **Abnormis időjárás.** Az időjárás a lehető legszeszélyesebb. Három nappal előbb megenyhült a levegő s azt hittük, hogy elérkezett a tavasz. De csakhamar megeredt az eső s araszos sárban kell taposnunk. Tegnap reggel pedig havas eső köszöntött be, iszonyuszállal. A Körözs felső vidékén is esőzés volt, mert a folyó vize majdnem egy métert áradt.

* **Fejérvary Géza báró katonai jubileuma.** Fejérvary Géza báró, honvédelmi miniszter, kinek egészsége mind örvedetesebben javul, ez év augusztus havában tölti be katonai szolgálatának ötvenedik évét. E ritka jubileum alkalmából úgy a honvédség, mint a miniszterium tisztikara nagy óvációban fogják a minisztert részesíteni.

* **Gróf Tisza István az államfogházban.** A képviselőház üléstermében máiól számított három napon át nem fog feltűnni gróf *Tisza* István alakja Bevonult az államfogházba. Egy politikai afférja miatt — parlamenti összehozálkozás folytán párbajt vívott Olay Lajossal — róttak rája háromnapos államfogházat s ezt szolgálja le most.

* **Tizezer korona gyermektartásra.** A Fehér Kereszt-egylet nagyváradi lelenchháza mind szélesebb körben terjeszti ki áldásos tevékenységét. Jelenleg 851 gyermek gondozását látja el, részben a lelenchházban, részben egyeseknél akiknek fizet a tartásért. Tegnap fizették ki a február havi táppénzt, mintegy 10,000 koronát. A kiosztásnál jelen voltak azok, akik fáradhatlan kitartással szolgálják ez emberbaráti intézményt: özv. Des *Echerolles-Kruspér* Sándorné, *Mezey* Vilma, *Tóth* Imréné, dr. *Rácz* Ödön intézeti orvos és *Bordé* Károly gondnok.

* **A vármegye zárszámadása.** Biharvármegye 1900. évi zárszámadása már össze van állítva s a márczius 20-iki megyegyűlés elé terjesztik. Tizenöt napi közszemlére van kitéve a közg. kiadóhivatalban.

* **Égő gyártelep Mező-Telegden.** Mint lapunknak telefonon jelentik, tegnap délben óriási tűz pusztított a mező-telegdi vasutállomás közelében. Ezen a virágzó ipari góczponton van a bihar-szilági olajipar részvénytársaság óriási gyártelepe, a Biehn-féle nagy kátránygyár, továbbá a Kollár és Kohn czég nagy kenőcsgyára. Ez a kenőcsgyár telve van mindenféle éghető zsiradékokkal. Tegnap délelőtt az egyik mellékhelyiségben tűz támadt s csakhamar lángban állott az egész gyártelep. Mező-Telegdéről tódult ki a közönség, amint híre futott, hogy ég a kenőcsgyár. A többi gyárak munkásai siettek a veszedelem színhelyére, de az iszonyu tüztengert nem lehetett lokalizálni s a gyár porrá égett. Ma már csak hamu és zsarátok van a virágzó gyártelepből. A kár óriási, de minden biztosítva volt.

* **Anyakönyvvezetők kinevezése.** A belügyminiszter a papfalvai anyakönyvi kerületbe *Benedek* Zoltán segédjegyzőt, az oláhszentmiklósiba pedig *Blága* János jegyzőrnokot anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki.

* **Mikó főispán és a veszett kutya.** Mikó Árpád főispánt, kit a közelmúlt marosvásárhelyi véres választás kapcsán oly sűrűn emlegettek — kellemetlen baleset érte. A napokban megharapta egy kutya, melyről nem volt még megállapítható, hogy vajjon veszett volt-e. A főispán azonnal a fővárosba utazott, hogy a veszettség ellen óvintézkedéseket tegyen. Högyes tanár szombaton megvizsgálta a főispánt s kezelés alá vette. Naponkint eljár most Mikó Árpád a Pasteur-féle intézetbe, de az orvosi gyógykezelést nem hátráltatja az, hogy társaságba járjon. Tegnap este is megjelent a szabad-élvü körben, ahol kellemetlenségét ő maga beszélte el.

* **A párbaj-hírekhez.** *Rigó* László joghallgató fölkérésére a tegnapi párbajkrónikához pótlólag még megjegyezzük, hogy nem ő volt az a *Rigó* nevű ur, a ki gróf Pongráczczal párbajt vívott.

* **Kronje Szent-Ilonán.** Komor visszavonultságban, egyhangu unalomban tölti napjait Kronje, a fogoly búr vezér Szent-Ilonán. Rab-sága, mely éppenséggel sem súlyos szilárd karakterét, akaraterejét nem puhította, meg, s egészségét nem ásta alá. Most is daliás, aczélizmos férfi, noha haja kissé megöszült. Aki pár esztendő előtt látta, a mikor még szénfekete volt kipödört bajsza és bozontos szemöldöke, alig ismerne reá. Máskülönbben ritkán nyilatkozik a vezér, a búr háborúról éppenséggel nem szól, az angolokat nem szidja, nem vigasztalódik még csak akkor borul el kedélye, ha új búr foglyok érkeznek Szent-Ilonára. Hébehóba ellátogat Broad Bottom Campba, a hol hadseregét fogva tartják, s ilyenkor megnyilvánul mely vallásossága, imádkozik régi katonáival és vigasztalja őket. A tábornok most töltötte be 68-ik életévét, de kora, a lezajlott háborúk viszontagságai s balsorsa sem testileg, sem lelkileg nem törték meg.

* **A hercegprimás merénylője.** Hét esztendeje annak, hogy a hercegprimás élete ellen merényletet követett el *Csölies* Mihály, a primási uradalom egyik volt alkalmazottja, kit a budapesti törvényszék szándékos emberölés kísérlete miatt tizesztendei börtönre ítelt. Ezt a büntetést megerősítette a kuria is. Hét esztendő óta alig hallatszott hír a merénylőről, csak annyi szivárgott ki az illavai fegyházból, hol büntetését töltötte, hogy a kádármesterséget nagy szorgalommal tanulja s igen jól viseli magát. Ennek következtére most az lett, hogy feltételesen szabadlábra helyezték. *Csölies* Mihály elhagyta tegnapelőtt az illavai fegyházat s tegnap Budapestre érkezett. Itt első dolga volt, hogy jelentkezett a rendőrség nyilvántartási osztályán, bejelentve azt is, hogy a fővárosban fog tartózkodni. *Csölies* fogsága alatt családjáról a hercegprimás gondoskodott.

* **Tizenöt akasztófa.** A kievi diákszavargásoknak tizenöt akasztófa az epilógusa. Tizenöt fiatal életet és annyi hozzá fűzött reménységet semmisített meg a hóhér munkája. A szégyenletes halál azért érte őket, mert nem akarták a katonai hűségesküt letenni. Büntetésből sorozták be őket, mert tüntettek a professzorok ellen. Nem minősítették ezt a diáksínyt valami nagy bűnnek s csak enyhén akarták büntetni. De a besorozással a legsúlyosabb büntetést szabták rájuk, mert a besorozás — mint a magánlevél írja — fölért a középkori kényszermunkával. A kievi egyetem legutóbb 183 ilyen katonát adott a csárnak s ezek közül való ez a tizenöt is, akiknek hóhérek alatt kellett elpusztulniok.

* **Prolongált halalbüntetés.** Nem elhalasztást jelent ez a prolongáció, hanem olyan határidő-tűzletet, melyet az újvilág igazságszolgáltatása egy bűnösnek kivégeztetésére nézve a hóhérral kötött. Montpelierben halálra ítélték *Frank* Samut, a sheriff gyilkosát. Fokozni akarták a halál büntetést és az Egyesült-Államok legfőbb törvényszékének leleményessége meg is találta erre nézve a módozatot. Ne most haljon meg a bűnös, hanem később, hónapok multával, évek multával, záros határidőn belül, előre kitűzött napon. Haljon meg két év múlva azon a napon, melyen a gyilkosságot elkövette, haljon meg 1903-ban január hó 17-én, este féltíz órakor. Abban az órában végezze ki őt a hóhér, amikor ő megölte áldozatát, a sheriffet, a bírót. De két év múlva! Addig pedig csengjen az elítélt fülében az ítélet szava, ott legyen szemé előtt, magánzárkájá falán kifüggesztve az ítélet szövege. Naptárral is el kell látnia a halálra ítélt rabot, hogy mentül inkább előre halad az idő, annál inkább számlálgassa a még hátralévő napjait. Nap-nap után hadd foglalkozzék képzelete a kivégeztéssel, kétszer háromszázhatvanöt napon át építse föl a halálra ítéltnek fantáziája a bitót és hadd lássa lelkének szemével önmagát a kivégeztetés gyötrelmei közt annyiszor, ahányszor agyveleje ezt a rémképet megrajzolni képes.

Az, aki ezt a büntetést kieszelte, az a halálbüntetés minden eddig ismert formájának kegyetlenségét *tullicizálta*. Önönmagával többszörösen sokszorozta a halált.

Ennek a kis amerikai korrájznak valóságos ellentéte a mi igazságszolgáltatásunk szigorúsága. Nálunk az ítélethirdetés egy nappal előzi meg a kivégeztést. És ezt az egy napot is el akarta alkudni az államhatalomtól — az álhumanizmus.

* **Fegyveres rablók támadása.** Vakmerő rablótámadás történt tegnapelőtt Sárádon, a melyet az ottani állomásfőnök ellen kíséreltek meg. Már a nyáron egy ízben megpróbálták a támadást s erről annak idején

hirt is adtunk, most hétfőre virradó éjjelre újból kísérletet tettek. Éjjel után egy óraker három talpig felfegyverezett rabló betört a váróterembe s az ott levő éjjeli őrré szegeztek fegyverüket, kényszerítve, hogy költse fel az állomásfőnököt. A megrémült éjjeli őr remegve könyörgött, hogy ne kívánják ezt tőle, mert nem teheti. De a fegyveres rablók erővel vonszolták a főnök ajtaja elé s ott ismét felszólították, hogy hívja ki a főnököt. Az éjjeli őr kívánságuk teljesítését újra megtagadta, mire a rablók egyike megzörgette az ajtót. A főnök már előzőleg az ajtó előtt történtek alatt felébredt, nem válaszolt az ajtó zörgetésre, hanem felkelt, elővette revolverét s nyugodtan várta a történéseket. Kivülről egy hangnéven szólította kérte fel, hogy nyissa ki az ajtót. A főnök előtt úgy rémlett, mintha ezt a hangot már hallotta volna, jobban kezdett figyelni s lassanként egész bizonyossá vált benne, hogy ez a hang azonos annak a cigánynak a hangjával, kit a nyáron az állomáson történt betöréskor elfogtak. A rablók látva, hogy a többszöri felhívásra sem kapnak választ, teljes erejükkel neki estek az ajtónak, hogy azt betörjék. Az ajtó azonban ellent állt. Feszítő rudakkal meg nem voltak felszerelve s így hosszas fáradozásuk, hogy az ajtót betörjék, sikertelen maradt. A szobában lévő főnök és családja kínos perceket élt át, segítséget nem remélhetett s ki tudja mi történik, ha a rablók betörnek az ajtót. A véletlen azonban kedvezett a főnöknek és családjának, mert az országuton egy szekér közeledett, melynek zajára figyelmessé lett rablók hanyat homlok menekültek. Az éjjeli őr állítása szerint a rablók elhátarozták, hogy a főnököt családjával együtt legyilkolják s menekülésük közben is hangoztatták, hogy szerencséje, hogy az ajtót nem sikerült betörni, mert azóta legyilkoltak volna mindenkit. Az esetről értesítették a csendőrséget, mely táviratilag tett róla jelentést és a nyomozást megindította.

* **Népitélet.** Tárkány község lakossága tegnapelőtt éjjel kegyetlen módon állt bosszút két odaváló tolvajon. Meszes József és Kurczinka Mihály a legveszedelmesebb két ember volt Tárkányban, kiknek állandó foglalkozásuk a lopás és rablás volt. A lakosság ugyancsak félt tőlük. A múlt héten is két vakmerő rablást követtek el, a mi miatt föllázadt az egész község. Özvegy Gárgyán Andrásné ugyanis a múlt héten vett föl 250 forint kölcsönt a házára, hogy abból a ház tetejét megcsináltassa. A két betörő neszt vette a dolognak s még azon éjjel elrabolták a pénzt szegény asszonytól. Vasárnap éjjel Szunyák Márton házába törtek be s a beteg fekvő házigazdát addig kintölték, a míg pénztét át nem adta a két betörőnek. Ennek a betörésnek neszt vették az éjjeli őrök, de mert nem mertek szembeszállni a betörőkkel, a korcsmából hívták segítségül az ott mulatozó legényeket, a kik dorongokkal fölfegyverkezve, körülvették Szunyák házat. Mikor a két betörő távozni akart, a felbőszített legények közre kapták őket s addig verték agyaföbbe, a míg mind a kettő véres koponyával a földre bukott, a honnan nem is keltek föl többet. Az esetnek rögtön nagy híre futott a faluban s a kik meghallották, még az ágyaikból is kiugráltak s a már élettelenül heverő két embert ütötték-verték, mindaddig, míg az előjáróság elszállította őket. A csendőrség többeket elfogott, ki részt vettek a lincselésben, de eddig mindenki állhatatosan tagad, tanu pedig nem akad a nép között.

IRODALOM.

A keleti egyházak kérdése és Ausztria Magyarország: írta dr. Eberhard Albert, bécsi egyetemi tanár. XIII. Leo törékvesei ismét felszinen tartják a nagy eszmét: a keleti szakadárak visszatérését a katolikus egyház kebelébe. Erről a fölülte érdekes és fölülte nehéz kérdéstről szól Eberhard értekezése is, mely eredetileg a Hittudományi Folyóirat tavalyi évfolyamában jelent meg.

Értekezése elején kifejti azokat a vallási, politikai és társadalmi okokat, melyek a nagy

keleti hitszakadást előidézték. Részletesen ismerteti a szakadás következményeit a keleti egyházra nézve s itt némi tekintetben czáfolni igyekszik azt a nézetet, mintha keleten a hitszakadás óta kihalt volna a virágzó élet s teljes tespedés foglalta volna el annak helyét. Talál ő életet lehelő jelenségeket a keleti egyházban ma is, az igaz, hogy nem sokat. De éppen ezért az uniót szükségesnek tartja kelet érdekében s lehetségesnek nyugat részéről.

Nagyon érdekes azon kísérletek felsorolása, melyek czélja eddig az unió létesítése volt. Legtöbbszörre azon szenvedtek hajótörést, hogy felülről indultak ki s belső indóknak egyszerűen hiányzott kelet részéről. Vagy a török háború, vagy más veszedelem kényszerítő hatása alatt kezdeményezték a keletiek az uniót, a melyet rögtön elejtettek, mihelyt a veszély megszűnt fenyegetni lenni. Ezért nagy bölcseségre vall XIII. Leo pápa 1894. jun. 20-án kelt körlevelének az a kijelentése, hogy az egyesülés tisztán vallási és egyházi jellegű s ezért az egyesülést nem felülről kell eldönteni, hanem belülről kell annak kinőnie.

Ilyen alapelv mellett természetesen azon országokra kell főszólyt fektetni az unió tekintetében, a melyekben a katolikus egyház és a keletiek leginkább érintkeznek: Magyarországra és Ausztriára. Itt van a legtöbb egyesült görög, ezek a s keletiekkel szüntelenül érintkező latin szertartásúak tehetnek legtöbbet az unió érdekében. Erre hívja fel értekezése végén Eberhard Magyarország és Ausztria főpapjai, papjai és összes katolikusainak figyelmét.

Egy hölgy emlékiratai. Alulírott az 1848-iki szabadságharcunkról szóló, még magyar nyelven meg nem jelent kitűnő munkát fordított. Ez Beck Vilma bárónőnek »Memoiren einer Dame« című **Egy hölgy emlékiratai** című érdekesítő műve, mely 1851-ben Londonban jelent meg. A mű tárgyánál és tartalmánál fogva minden magyar ember érdeklődését méltán megérdemli, még akkor is, ha valaki szabadságharcunk egész irodalmát ismeri. Beck Vilma bárónő a legnagyobb magyarnak, Kossuth Lajosnak teljes bizalmát bírta és annak legmegbízhatóbb kiküldöttje volt. Mint mágnáshölgy nemcsak egész nagy vagyonát áldozta fel a magyar szabadság érdekében, hanem életét is e nagy és szent ügyért szántalanszor kockáztatta. Áldott emléke valóban megérdemli, hogy műve, mint egy kiváló honleány valóban szép munkája édes magyar nyelvünkön is napvilágot lásson és magyar hölgyeink nemes szívében az igazi hazaszeretetet élessze és ápolja. Előfizetési ára, fűzve csinos nemzeti színtű borítékban 3 korona. Minden tíz előfizető után egy tisztelet-példányt adok. Kérem az előfizetési irvet a vétel napjától számított 2 hét múlva a beszedett pénzzel együtt czímemre megküldeni, hogy a munka minél előbb megjelenhessen. A könyvet megjelenése után azonnal portómentesen szétküldöm. Hazafias tüdőzlettel dr. Halász Sándor felsőbb leányiskolai tanár. Miskolcz. Szemere-utca 20.

A szeretet királya, vagy hét kérdés Jézus kinszenvedéséről. Nagyböjti szent beszéd-sorozat. Közrebecsátja Nagy Antal győri kanonok. Nagy Antal neve nem új a magyar egyházi irodalom térében. Hitelemzési munkái már régen biztosították számára az elismerést. Ép ezért nem jogosulatlan várakozással vettük kézhez legújabbban megjelent nagyböjti beszédeinek füzetét, melyben ezen kérdésekre felel: ki szenvedett Jézusban? kiért szenvedett Jézus? miért szenvedett Jézus? mit szenvedett Jézus? kitől szenvedett Jézus? hogyan szenvedett Jézus? mit kíván tőlünk kinszenvedéseért Jézus? S ezen nagy kérdésekre szerző a nála szokásos alapossággal, világossággal és választékossággal oly feleleteket ad hét beszédében, hogy e beszéd-sorozatát méltán tekinthetjük legújabb vallási irodalmunk figyelemreméltó termékének. Nem mulaszthatjuk el fölemlíteni a szebbnél-szebb példák epkaságát, a világos és szép előadást, melynek folytán a beszédeket nemcsak mint szónoklatokat, hanem mint kellemes olvasmányt is bárkinek ajánlhatjuk.

EGYESÜLETEK

A kath. kör ülése. A nagyváradai kath. kör választmánya ma, márczius 6-án este 6 óraker ülést tart.

Igazságszolgáltatás.

A hivatalok elhelyezése a kir. törvény-széknél.

Az igazságügyi palotánál történt menyezet beomlás folytán a második emeleti helyiségeket kiürítették. Annak a szobának a menyezetét, a melyben **Millye Gyula** táblabíró volt elhelyezve, feltámasztották, mert attól féltek, hogy leomlik.

A költözködés folytán teljesen felbomlott az eddigi rend s még a tisztviselők is találgatják, hogy ki hova van újabban elhelyezve.

Az új elhelyezésről közöljük a következő tájékoztatót:

Nagy Ferencz kir. törvényszéki elnök, I. emelet 44. szám.

Baróthy Pál kir. albiró, földszint 34. szám.

Doboz György bíró, I. emelet 54. szám.

Dorgó Gábor albiró, földszint 35. szám.

Ember Géza vizsgálóbíró, ügyészségi épület I. emelet 2. szám.

Fassie Pál bíró, ügyészségi épület I. emelet 1. szám.

Geleta Géza bíró, I. emelet 57. szám.

Grám Sándor bíró, I. emelet 82. szám.

Jelentsik István táblabíró, I. emelet 53. sz.

Kepes L. Miklós bíró, földszint 6. szám.

Kérchy Péter albiró, I. emelet 64. szám.

Kiss András bíró, földszint 5. szám.

Dr. Máthé György albiró, I. emelet 63. sz.

Mihályházy Kálmán I. emelet 81. szám.

Millye Gyula táblabíró, földszint 32. szám.

Dr. Mór Pál bíró, I. emelet 50. szám.

Nagy József bíró, I. emelet 82. szám.

Nizsalovszky Endre bíró, I. emelet 74. sz.

Olasz Gyula bíró, földszint 4. szám.

Pallay Jenő bíró, földszint 23. szám.

Dr. Simay Gyula bíró, I. emelet 63. szám.

Tóth Imre bíró, I. emelet 74. szám.

Dr. Thury Endre albiró, ügyészségi épület I. emelet 4. szám.

Büntügyi tárgyalási terem II. emelet 105. szám.

Esküdtzéki terem I. emelet 80. szám.

Polgári felelbiteli tárgyalási terem I. emelet 40. szám.

Pertár I. emelet 79. szám.

Polgári felelbiteli tanácsjegyző I. emelet 52. szám,

Telekkönyvtár földszint 3. szám.

Árverelő hely földszint 3—7. sz. helyiségek előszobája.

Czégokmánytár földszint 39. szám.

Büntügyi iktató földszint 13. szám.

Büntügyi kiadó földszint 19. szám.

Büntügyi irattár földszint 39. szám.

Elnöki iktató, kiadó és irattár I. emelet 47. szám.

Polgári iktató és irattár I. emelet 49. szám.

Polgári kiadó I. emelet 58. szám.

Telekkönyvi iktató földszint 8. szám.

Telekkönyvi kiadó földszint 17.

Telekkönyvi irattár földszint 10. szám.

Kasics helyett a fogházban. A főváros közgyűlésén, melynek tagjai körében most szintén dul az inkompatibilitási harc, heves vita folyt a múlt évi december 6-án. **Kasics Péter** szónokolt s ekkor közbekiáltott **Sümegei Vilmos**, az agilis demokrata város-ata:

— Hallgasson, maga helyett egy szegény ember fogházat ült!

Kasics Péter elsápadt, a közgyűlésen pedig beszélni kezdtek a czélzásról. Rögtön megtálaták a magyarazatát is. Akkoriban ugyanis, mikor az ex-miniszteri tanácsos odahagyta állását, nagy barátságot tartott a szocialista

munkásokkal s nemesak parolázott velük, de a sajtójukban is tevékenyen közreműködött. Ekkor történt volna, hogy a *Népszavában* cikket irt Kasics s amikor miatta a királyi ügyészség sajtópört indított, nem ő állott az esküdtek elé, hanem egy munkás. A szegény ördögre aztán *félelmi fogházat* huztak.

Erre vonatkozott volna a malicziózus megjegyzés, a melyért Kasics nyilvános rágalmazás címén pörbe fogta *Sümegei* Vilmost. A tárgyalást mára tüzték ki ebben az ügyben a büntető bíróságnál. Megjelent ugy a panaszos, mint a panaszolt városatya. De az ügyet be nem fejezheték. Sümegei hivatkozott arra, hogy a mit mondott, bizonyítani is kész s miután Kasics nem ellenezte ezt, sőt a maga részéről is kívánta, dr. Csáder Gusztáv bíró elrendelte a valódiság bizonyítását.

A tanúk nem lévén jelen, a tárgyalást el kellett halasztani. Az érdekesnek ígérkező folytatásos tárgyalást valószínűleg még ebben a hónapban megtartják.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Szerda: Eleven ördög.
Csütörtök: Első vihar (elsőször.)
Péntek: Bűvös vadász.
Szombat: Bűvös vadász.

Tosca, Sardounak egyik leggyengébb darabja, mely folytonos idegizgatásai mellett minden főszereplő halálával végződik, ment tegnap ez évadban immár másodszer. Kevés megjegyezni való van róla, hacsak az nem, hogy *Péterdy* meghalási jelenete után háromszor is megjelent partnerével *Adorján* Bertával a függönyök előtt, jóllehet már az első mutatkozásnál a meglepetés által kicsalt derűtlenség hullámnál végig a nézőtérén. — A másik megjegyezni való a műpártolásáról híres váradi közönségnek szól. Ugy a tegnapi, mint *A bölcső* hétfői előadásán kinosan kevés, egy perc alatt megszámlálható nézőközönség volt jelen, a kiknek nagyobb része is a potyajegy révén élvezte a valóban gondos és összevágó előadásokat. Ha itt-ott kedvetlenség mutatkozott a szereplőkön, különösen a vendégművésznőn, csakis ennek a nagy részvétlenségnek lehet betudni. Ez az a mi megátolja az erők frappáns nyilatkozását, az ambíciók szárnyalását és előidézi az elhamarkodott, hosszantó előadásokat. Kinos ez nemcsak a vendégre, ki művészetének kicsinylését láthatja ebben, hanem a társulat drámai személyzetére is, mely így hiába igyekszik azon, hogy fokozatos fejlődését kimutassa a közönség előtt. Pedig társulatunknál a drámai személyzet határozottan jobb mint a könnyebb énekes személyzet! (He.)

A mai előadás. *Konté* nagyszerű operettjét az »Eleven ördögöt« újítják föl ma este a Szigligeti-Színházban. A bájos, melodikus operettre nagy buzgósággal készült az egész énekes személyzet, mely élénk részt vesz az előadásban. A darab fő szerepét *Forrai Ferike* (Letorier vicomte), *Lányi Edith* (Marianne), *Erdői Berta* (Veronika), *Peterdyné*, *Nyáray* (Tibulle), *Bérczi* (Pomponius), *Füredi* (Gredin), *Szilágyi* (Desperieres) játssza.

Cyrano de Bergerac Nagyváradon. *Emile Rostand* világhírű színművének, a »Cyrano de Bergerac«-nak előadási jogát *Somogyi* Károly igazgató megszerezte. A klasszikus dráma még e szezonban az »Ocskay brigadéros«-sal egyidőben kerül bemutatásra. A *Cyrano* bemutatójára *Somogyi* igazgató meghívja a darab fordítóját *Abrányi* Emilt is. A címszerepet *Somogyi* fogja kredelni, s a főbb szerepeket *E. Kovács Mariska*, *Balla*, *Szarvasi*, *Pintér*, *Bognár* játsszák.

Az Első vihar bemutatója. *Herczegh* Ferencz színműve az *Első vihar* holnap, *csütörtökön* kerül bemutatásra. A színműre hosszú időn át kiváló gondtal készültek a szereplők s így a bemutató sikerrel biztat. A darabban a drámai személyzet elsőrendű tagjai vesznek részt.

Ujeredeti egyfelvonásos vigjátékok. Érdekes színházi eseménynek nézünk a közel jövőben eléje. *Szohner* Antal miniszteri tanácsostól legközelebb két egyfelvonásos vigjátékot adnak elő. Érdekes, hogy mind a két darabban a női főszerepet *Szohner* Olga kisasszony, a szerző leánya fogja játszani.

Szigligeti-Színház.

Polyószám 142.

Idénybér. 140 sz.

Nagyváradon, szerdán, 1901. márcz. 6-án

Eleven ördög.

Operette.

S Z E M É L Y E K :

Soubise herceg, Frankhon marsalja — — — — —	Id. Sággy Zsigmond
A hercegné — — — — —	Tóváry Anna
Tibulle Hugron, báró — — —	Nyáray Antal
Hermine, nővére — — — — —	Perényi Etelka
Letorier, vicomte — — — — —	Forrai Ferike
Pomponius nevelője — — — —	Bérczi Gyula
Grevin, szabó — — — — —	Füredi József
Polgármester — — — — —	Rákossy Gáspár
Marianna, neje — — — — —	Lányi Edith
Rendőrtiszt — — — — —	Perényi József

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Felsőszintű és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Körszék 1 frt 20 kr. Támlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30kr. Földszintű állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színpad 10 kr.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Holnap csütörtökön, március 7-én

Az első vihar.

Színmű.

REGÉNY-CSARNOK.

S i b i l l a .

Írta: Adalbert Károly.

Németből fordította: Lubinszky Anna.

44.

— Nem vagy menyasszonyom? Nézd az arany karikát ujjadon. Megrepedt. Azt hiszed szerelmem szabadon ad?

— Joachim félek tőled. Ne tarts oly erősen kezded. Ne beszélj az arany gyűrűről. Inkább a fogoly nehéz vas bilincseit viselem, melylyel lába a földhöz van csatolva. Legyen a láb lelánczolva. Elviselem!

De lelkom, saját énem, legyen szabad!

— Esztelen vagy Sibilla! Ki, — mi veszi el szabadságod?

— Te Joachim. Te teszed. Mindnyájan. Megöltök. Roszszá tesztek. Gyűlölnöm kell benneteket. Téged különösen. Csalódtatok bennem, én pedig elárultalak titeket. Joachim, ha szabadon hagysz, mindenképp felett szeretlek — hű vagyok, de hogy feleséged legyek most — inkább a tengerbe ugrom, hogy aludjam — aludjam, mi előtt még élni kezdem volna. Oh vedd vissza e borzasztó gyűrűt. Hagyj szabadon. Mond, hogy megbocsátasz!

Joachim kőve meredt. Arczából minden vér eltűnt. Homlokáról izzadságcseppek gyöngyöztek. Ki előtte állt nem az ingatag szeszélyes gyermek, hanem a hűlten asszony, az elvesztett szerető volt kit nem téphetett ki szívéből, ha ezerszer is elérulta. Gyűlölni akarta. E helyett szerette volna karjaiba zárni, soha többé el nem bocsátani. De tudta, hiába szoritja szívére, ajkára, áthághatatlan akadály választja el őket. Kezét szemé elé tartá, hogy ne lássa a fényt. A föld ingott lábai alatt, a levegő reszketett.

Egyszer, kétszer megkisértő a beszédet. Hangja elhalt.

Borzasztó szünet volt. Sibilla halálosan szomorú. Így még sohasem látta Joachimot, kinek erejét legyőzhetetlennek hitte.

De legyőzte, ismét önmaga volt, midőn a reszkető leányhoz fordulva, mély hangon szólt.

— Nincs semmi mondani valóm, Sibilla. Szabad vagy, szavad nem kelle többé. Üres az és hűlten. Tégy gyűrűddel a mit akarsz. Törd össze, dobd a tűzbe vagy a hullámokba. Semmi se emlékeztessen többé reám. Elváltunk. De ezzel itt ujjamon ne törődj.

Ég és föld semmiféle hatalma el nem szakítja tőlem míg téged szívémből nem téptelek. Isten veled Sibilla. — Felejtsd el, ha tudod, hogy Joachimtól szeretve voltál!

Még előtte állt, tekintetét erősen arczára irányítva. Ugy látszott lábai felmondják a szolgálatot. Talán hirtelen fordulatra várt, mely karjaiba, szívére vezet?

Nem! Egy szó, egy tekintet sem létezett köztük. A mélység tárgult. Joachim itt, Sibilla ott.

Utolsó erejét felhasználva elfordul tőle, lassu, de szilárd léptekkel ment vissza az uton, melyen jött.

Nem látta, hogy Sibilla ingadozva bánat és visszaütés között, karját kinyújtá utána nem látta a könyörgő tekintet, melyet utána, küldött.

A mérhetetlen fájdalom, mely elfogta, olyan mint a halál, olyannak látszott hamuszürke arczán, eltorzított vonásain.

— Megforduljon még egyszer? Talán egy tekintet visszaadja az életet? Nem. Ő visszaütését Joachim még az életért sem koldul!

A parttól a Falk házig rövid az út. De ha tollam a gondolatok tized részét is leírná, melyek Joachim fejében vihar gyorsasággal kergették egymást, sok órát venne igénybe.

Minden közönyös volt előtte. — Élet és halál, mennyország és pokol. Azthiszem semmiféle gonosztól nem rettent volna vissza.

Legszívesebben földhöz ütötte volna Unieát, mint egyszer kutyáját.

Vajjon Orsolya hangja hatalmat gyakorolt volna reá, mint akkor a gyermekek?

Hallani vélte. Az egész jelenet elevenen előtte állt. A következő perczben a féktelen szenvedély vihara kitört s eltörle azt. Minden háttérbe lépett a jelen megsemmisítő hatalma előtt. (Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Vérengzés az osztrák képviselőházban.

Bécs, márcz. 5. (Saj. tud. táv.)
Ma a Reichsrathban Hatschnerken hosszú beszédet tartott. Gráda másodelnök kijelentette, hogy a jegyzőkönyvhöz nem beszélhet, mire az elnök oda kiáltotta:

— Velem ne okoskodjék! A szót megvonom!

Frecknel is beleavatkozott a vitába s író és Mákig képviselők hozzá rohantak s nagy dulakodás fejlődött ki közöttük, amelyből Frecknel véresen került ki.

Elnök az ülést bezárta s a dulakodás befejezte után, midőn az ülést ismét megnyitotta, a dulakodó képviselőket egyszerre rendreutasította.

Schönererék a zsidók ellen.

Bécs, márcz. 5. (Saját tud. táv.) A Reichsrath mai ülésén a Schönerer-párt indítványt nyújtott be arról, hogy a zsidókat zárják ki a hadseregből és a bírói karból.

A búrok szabadságharcza.

London, márcz. 5. Pretóriából jelentik mai kelettel: De-Wett előnyomult Philippi felé, de az angol csapatok eléje kerültek és most Fadresmith felé tart. Babington zsákmányul ejtett egy közönséges ágyut és egy pompom-ágyut, amelyek Landfonteinél el voltak ásva. A Zencow-folyónál elfogtak 33 búr 50 lóval. Darnnell tábornok Pietretief mellett a hol ötvennél több búr parancsnokával egyetemben megadta magát, egy Hotchiss-ágyut ejtett zsákmányul. (M. T. I.)

Hegyi Antalt felmentették.

Szeged, márcz. 5. (Saj. tud. táv.) Hegyi Antal csongrádi plébánost ma a törvényszék a lázítás vádjára alól felmentette.

Meggyilkolt tanító.

Budapest, márcz. 5. (Saj. tud. táv.) A Nádasdy grófok hadházi tanítóját ma agyonverték.

Egy takarékpénztár csődje.

Nagykikinda, márcz. 5. A nagykikindai Takaré- és Előlegegyület tegnap csődöt jelentett be. A törvényszék csődtömegmondokul Hochrasser János dr. ügyvédet rendelte ki. A pénztárat mintegy 500,000 korona passzívával bukott meg. A betétekből, a melyeknek összege 400,000 korona, 1—2 százaléknál több aligha lesz megmenthető. A betevők legtöbbje kisiparos, kishivatalnok, kisgazda. Nagykikinda városa is 20,000 korona betétet veszít a szegényalaphól. Egyes hitelező pénztáratok az öt év előtti igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok ellen 320,000 korona erejéig biztosítási végrehajtást kért. A csődbe került pénztárat kasszájában 3200 korona készpénzt találtak. (M. T. I.)

Összeesküvés az olasz király ellen.

Rió de Janiero, márcz. 5. (Saját tud. táv.) Az anarkisták elhatározták az olasz király meggyilkolását. Kebelökből Le Riccia olasz anarkistát választották meg tervük kivételére, aki el is utazott Rómába. Azonban utközben letartóztatták.

Elfogott anarkista.

Budapest, márcz. 5. (Saj. tud. táv.) Mint Genuából távirják, Sanchia anarkistát a partra szálláskor elfogták. Tagadja, hogy a királyi palota légberöpitésével megbízott volna. Mint hírlík, az anarkisták a portugál királyné meggyilkolását is elhatározták.

Megezáfolt öngyilkosság.

London, márcz. 5. Itt azt beszélük, hogy Sanderson Sybille Budapesten öngyilkossági kísérletet követett el. (Ezt a hírt a Magyar Távirati Iroda már megezáfolta. A művésznő állítólag a Semmeringen van.)

A Hernád kiöntött.

Kassa, márcz. 5. (Saj. tud. táv.) A Hernád vize ma kiöntött s az egész környékbeli földek a víz alá kerültek. Az árvíz óriási károkat okozott.

Öngyilkosság a tengerparton.

Fiume, márcz. 5. Tegnap este 9 órakor a kikötőparton agyómlotta magát egy fiatal ember, a kinek zsebében Bleyer Mór műegyetemi hallgató, Budapest, Pal-utca 45. nyomású névjegyeket találtak. Pénz vagy irás nem volt nála. (Magyar Távirati Iroda.)

Kína.

London, márcz. 5. A North China Daily News jelentik Pekingből tegnapi kelettel: Hír szerint Oroszország visszavonta a Mandsuriára vonatkozó egyezmény VII. cikkét, és Kína a hatalmasságokra appellált. Szingantui jelentések szerint az özvegy császárné ellenzi az udvarnak Pekingbe való visszatérését.

KOZGAZDASAG.

A magyar ipar érdekében. A nagyvárad kereskedelmi- és iparkamara következő sorokat küldötte be hozzánk:

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, úgy is, mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége kivenni óhajtván a maga részét abból a hazafias feladatból, mely hazai iparunk fellendítésére irányul, — elhatározta, hogy kebelében erre a célra a kereskelemügyi m. k. miniszter ur ő Nagyméltóságának támogatásával egy kereskedelmi és ipari szakosztályt állít fel.

Ezen kereskedelmi és ipari szakosztálynak működési programja a következő:

1. A gazdaközönség serkentése arra, hogy lehetőleg csak magyar iparcikkeket használjon és fogyasszon;
2. e cél elérése szempontjából a gazdák felvilágosítást nyújt arról, szükségleteiket magyar ipari gyártmányokból hol szerezhetik be;
3. a meglévő mezőgazdasági iparok fejlesztésén közreműködik új iparok meghonosítását kezdeményezi;
4. a mezőgazdasági terményeknek, mint félgyártmányoknak földolgozására figyelmet fordít;
5. gyárak fölállításához szükséges szaktanácsokat közvetíti;
6. gyárosokat mezőgazdasági termények beszerzésében támogatja;
7. a házi ipar fejlesztését előmozdítja;
8. a kereskedelmi miniszterrel a mezőgazdasági iparok (ide értve a házi ipart is) fejlesztésére és a hazai termelés fogyasztásának a gazdakörökben való terjesztése, előmozdítása tekintetében az állandó érintkezést fenntartja és a minisztereknek ez irányú kérdéseit tanulmányozza és azokra véleményt ad.

Ezen program alapján az O. M. G. Egyesület ipari és kereskedelmi szakosztálya működését már megkezdte.

A midőn az érdekelte gyárosok és iparosok figyelmét a szakosztályra felhívjuk s az annak törekvése alapját képező nagy jelentőségű cél támogatását ajánljuk, egyben felkérjük, hogy esetleg kiadandó árjegyzékeiket a nevezett ipari és kereskedelmi szakosztálynak. Budapest (IX. Üllői-ut 35.) megküldeni sziveskedjék.

Nagyvárad, 1901. márcz. 5.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:
Janky József, Dr. Sarkadi Lajos,
elnök. titkár.

Nagyvárad hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyvárad piaczon 1901. márcz. hó 5-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 13.60—13.20. Kétszeres buza 12.80—12.20. Rozs 12.80—12.20. Arpa 12.40—11.80. Zab 12.40—12.—. Tengeri: 10.40—10.20. Borsó 36.—. Lencse 42.—. Bab 16.60. Köleskása 25.—. Burgonya 5.80. 100 kiló lángliszt 25.—. zsemlyelisz 24.50. fehérkenyér liszt 23.50,

barnakenyér liszt 20.—. széna fuvarral 5.40, szalma 1.10 Szalonna 102.—, 6 kiló zsup-szalma —20, 150 dkg alom-szalma —12. 1 köbm. bükfa 6.40, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.84. Lámpaolaj —.82. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.60. Szesz 2.—. 1 mm. kősó 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 72.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 66.—, új bor 54.—, mész 2.30, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, kendermag 32.—. köles 12.—. repce —.—, dió 54.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 42.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 28, szalonna 1.20, sertéshus —.96, juh-hus 64, vörös hagyma 16, fog-hagyma 44, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. büköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marha ártáblázat 1901. márcz. hó 5-ről.

Egy pár első rendű jármás ökör 620—660, egy pár másodrendű jármás ökör 460—590, egy pár harmadrendű jármás ökör 260—450, 1 drb. fejős tehén 100—230. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 164—236. 1 drb. vágó tehén 150 kgr. 110—176, 2 drb. veres borju 24—46, 1 drb. fél éves borju 32—48, 1 drb. egy éves borju 48—74, két éves borju 68—140. 1 drb. hizott sertés 80—150. 3 pár fél éves 30—36, 1 pár egy éves sertés, 38—58, 1 pár két éves sertés 68—150. 1 drb. pás ló 110—220, 1 pár ökörbőr 40—52, 1 pár gár tehénbőr 26—36. 1 pár bojubőr 10—22, 1 pár lóbor 16—20.

Forgalmi kimutatás 1901. évi márcz. hó 5-ről. Tiszta buza körülbelül 240 hltr, kétszeres buza 70 hltr, rozs 140 hltr, árpa 50 hkl. zab 130 hltr, tengeri 180 hltr, burgonya 250 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 120 drb, félhizott 180, sovány 140, süldő 450, malac: 500, hizott marha —, jármás ökör 240, fejős tehén 165, borju 150, bivaly —, juh és kecske 40, ló 137.

Reich Jenő és Társa**Tőzsde jelentése.**

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, márcz. 5.

Osztrák hitel	—	—	—	—	—	681.—
Magyar hitel	—	—	—	—	—	689.75
Allamvasut	—	—	—	—	—	676.25
Rimamurányi	—	—	—	—	—	484.—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	419.—
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—	—

Határidők.

Budapest, márcz. 5.

Buza októberre	—	—	—	—	—	7.72
Buza áprilisra	—	—	—	—	—	7.52
Tengeri	—	—	—	—	—	5.86
Rosz okt.	—	—	—	—	—	6.62
Zab ápr.	—	—	—	—	—	6.26
Káposzta, reposes, aug.	—	—	—	—	—	—

Hivatalos árfolyások

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. márcz. 5-én.

Magyar aranyáradék 4%	—	—	—	—	—	118.25
Magyar koronááradék	—	—	—	—	—	93.60
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	—	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	—	100.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	—	93.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	99.60
Horváth-szlavónföldterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	—	93.50
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	—	171.50
Tiszaszabályozás s zezedi sorsjegyek kölcsön	—	—	—	—	—	147.50
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	—	98.40
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	—	98.50
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	—	117.75
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	—	97.80
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	—	141.—
Osztrák magyar bank részvény	—	—	—	—	—	16.70
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	—	—	690.—
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	—	—	685.75
Párisi vista	—	—	—	—	—	95.35
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	—	—	—	—	19.06
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	—	117.85
London vista	—	—	—	—	—	240.50
20 márkás arany	—	—	—	—	—	23.50

A szoroskötött telelés:

Dr. VUCKICS GYULA.

A
„TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szeri. kath. lelkészi hivatalok számára egyházzhatóságilag jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak } anyakönyve, diósgyőri
Egybekeltek } papíron.
Meholtak }
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vincze intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harcza. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László
nyomda részvénytársaság

elvállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hirlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok, körlevelek, falragaszok, hirdetések, részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek, pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok, meghívók, szinlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok, névjegyek, tánczrendek, palackfeliratok, sorsjegyek, gyászjelentések, levélpapírok és borítékok, valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkészi hivatalok számára főhatóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvaokról.
2. Megtértek jegyzéke.
3. Hitehagyottak jegyzéke.
4. Elvált házasságok jegyzéke.
5. Szerződés szerinti vagy házasságok jegyzéke.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.
9. Kereszteltek }
10. Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
11. Meholtak } papíron.

12. Bevételi }
13. Kiadási } számadás-ívek.

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek }
16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
17. Meholtak }

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
19. Iskolai jelentés.
20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek }
22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.
23. Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.